

Nr 40.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av en telegrafverket tillhörig tomt i Nynäshamn; given Stockholms slott den 20 januari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gerh. Strindlund.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 januari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Departementschefen, statsrådet Strindlund anför:

I skrivelse den 20 december 1938 har telegrafstyrelsen hemställt, bland annat, om tillstånd att försälja en telegrafverket tillhörig tomt i Nynäshamns köping till ett aktiebolag, som avses skola bildas för åstadkommande och drivande av ett varmbadhus med simhall i Nynäshamn. Styrelsens hemställan grundar sig på en av Nynäshamns simhallskommitté hos styrelsen i skrivelse den 5 december 1938 gjord framställning.

I nämnda skrivelse har *Nynäshamns simhallskommitté* anfört i huvudsak följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1939. 1 saml. Nr 40.

Sedan Nynäshamns köping år 1937 beslutat anlägga ett friluftsbad vid Nickstaviken invid Nynäshamn, för vilket ändamål telegrafstyrelsen av Kungl. Maj:t bemyndigats utbetala 10,000 kronor, syntes kraven på ett mera modernt sommarbad i Nynäshamn snart bliva uppfyllda. Badmöjligheterna under den kallare årstiden vore emellertid mycket begränsade. Något egentligt varmbadhus funnes icke. I Folkets Hus i Nynäshamn vore ett mindre varmluftsbad anordnat i källarvåningen; detta rymde emellertid endast ett fåtal badande och vore mycket otidsenligt. Badmöjligheterna i hemmen vore mycket små, men även om det genom modernisering av bostäderna erhöles mera omfattande tillgång till bad i hemmen, komme likväl ett stort behov av ett tidsenligt simbad att förefinnas i köpingen. Hos de kommunala myndigheterna i Nynäshamn rådde också den uppfattningen, att ett badhus snarast möjligt borde åstadkommas. Kommunen ansåge sig dock icke ännu kunna upptaga frågan till behandling, enär många andra kommunala frågor av ännu mera trängande betydelse först krävde sin lösning.

Nynäshamns sim- och livräddningssällskap hade tagit första steget för åstadkommande av en badinrättning. Sålunda hade sällskapet år 1931 förvärvat Nynäshamns tryckeriaktiebolag och därmed den av bolaget utgivna Nynäshamns-Posten. I § 2 av den för bolaget gällande bolagsordningen stadgades, att bolagets ändamål vore, bland annat, att uppföra eller lämna bidrag till uppförande eller underhåll av varmbadhusanläggning i Nynäshamn och att bedriva i samband därmed stående rörelse. Av bolagets nettovinster under åren 1933—1938 hade till bolagets badhusfond avsatts sammanlagt 20,000 kronor, och bolaget vore sannolikt i stånd att redan år 1940 kunna bidra med 25,000 kronor till en badhusanläggning i Nynäshamn. Särskilt under åren 1937 och 1938 hade bolagets rörelse lämnat betydande överskott — under dessa år hade avsatts till badhusfonden 6,000 kronor respektive 8,000 kronor — och härigenom hade frågan om badhusets tillkomst aktualiserats. Med anledning härav hade Nynäshamns simhallskommitté bildats, och denna hade till svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund för vidare befordran inlämnat ansökan att av tipsmedel erhålla 75,000 kronor i bidrag till uppförande av en badhusanläggning i enlighet med uppgjorda ritningsförslag. De beräknade kostnaderna för anläggningen uppginge till 237,000 kronor, i vilket belopp inräknats 12,000 kronor för tomt men icke kostnaderna för en tvättinrättning, avsedd att inrymmas i källarvåningen. Anläggningen skulle innehålla, förutom en 20 meter lång och 8 meter bred simbassäng, bastu och tvagningsrum, en mindre karbads- och massageavdelning, solbad å taket samt bostad för föreståndaren, vilken samtidigt skulle vara badmästare och maskinist. Anläggningen vore avsedd att senare kombineras med en idrottshall, vars uppförande emellertid vore ställt på framtiden. I ansökningen om tipsmedel hade följande plan för finansieringen av badhusanläggningen åberopats:

	Kronor
Bidrag från Nynäshamns sim- och livräddningssällskap	2,600
Bidrag från Nynäshamns tryckeriaktiebolag	24,400
Bidrag från institutioner och företag i Nynäshamn (köpingen, telegrafverket och andra företag)	50,000
Tipsmedel	75,000
Lån av idrottsplatskommittén mot borgen av köpingen (10 års amortering)	25,000
Lån mot inteckning (amorteringsfritt 10 år)	60,000

Summa kronor 237,000.

Vid ansökningen om tipsmedel hade jämväl fogats en bärighetskalkyl rörande badhusanläggningen, utvisande att överskottet å själva badhusrörelsen kunde väntas bliva 750 kronor för år, samt att räntor och amorteringar kunde beräknas till 4,750 kronor för år. För att kunna gälda nyssnämnda utgifter erfordrades sålunda årligen ytterligare ett belopp av 4,000 kronor. Emellertid hade Nynäshamns tryckeriaktiebolag skriftligen förbundit sig att i enlighet med stadgandet i § 2 av dess bolagsordning svara för täckande av nämnda underskott av 4,000 kronor, så långt bolagets möjligheter det medgäve. Därest tryckeribolaget icke skulle kunna helt täcka uppkommande underskott, vore avsikten att förmå köpingen att åtaga sig garantiskapet för badhusrörelsen.

Simhallskommitténs avsikt vore att bilda ett aktiebolag, vars ändamål skulle vara att uppföra badhuset och därefter driva rörelsen. Aktiekapitalet, som skulle utgöra lägst 5,000 kronor, skulle tillskjutas av de medel Nynäshamns tryckeriaktiebolag redan avsett till sin badhusfond.

Åstadkommandet av ett varmbadhus med simhall vore av stor betydelse för Nynäshamn och dess cirka 5,000 invånare. Då icke mindre än 1,600 av dessa vore anställda vid telegrafverkets verkstad, hyste kommittén en livlig och varm förhoppning att få påräkna stöd och hjälp för badhusanläggningen från telegrafstyrelsen. Kommittén hade därvid vågat hoppas på att förutom ett kontant bidrag även erhålla hjälp för förvärvandet av en för ändamålet lämplig tomt. En ur flera synpunkter lämplig placering av badhusanläggningen skulle nämligen vara å den tomt, som telegrafverket ägde i kvarteret Morkullan, liggande utefter Vikingavägen, mitt emot de telegrafverkets tomter, som vore uthyrda till telegrafverkets tennisklubb. Den åsyftade tomten mätte cirka 3,900 kvm och vore därigenom tillräcklig även för uppförande framdeles av en idrottshall i förening med badinrättningen.

Kommitténs första tanke beträffande förvärvandet av sagda tomt hade varit att söka få hyra densamma för 50 å 60 år. Under kommitténs arbete beträffande finansieringen av anläggningen hade det emellertid visat sig, att svårigheterna bleve för stora för uppbringandet av erforderliga lånemedel mot inteckningssäkerhet, för såvitt icke tomten förvärvades med full äganderätt. Kommittén såge sig därför nödsakad att anhålla, att tomten i fråga måtte såsom gåva överlämnas till det bolag, som kommittén inom närmaste framtiden komme att bilda. Skulle detta icke låta sig göra, anhölle kommittén att genom köp förvärva tomten på så fördelaktiga villkor som möjligt.

Kommittén hemställde dessutom om ett kontant bidrag på 20,000 kronor till anläggningens uppförande.

Telegrafstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse den 20 december 1938 meddelat, att telegrafverkets verkstadsdirektör i Nynäshamn i ett över Nynäshamns simhallskommittés framställning avgivet yttrande tillstyrkt kommitténs framställning samt därvid vitsordat behovet av det däri nämnda badhuset under framhållande, att den stora kår av industriarbetare, som funnes i samhället, i stort sett saknade badmöjligheter i hemmen. Verkstadsdirektören hade vidare erinrat, att vad gällde telegrafverkets bostadshus i Nynäshamn badrum funnes endast i 10 lägenheter, medan för 15 lägenheter 4 gemensamma badrum funnes anordnade i källarlokalerna. De återstående lägenheterna i verkets bostadshus eller 272 lägenheter vore icke utrustade med några som helst badmöjligheter. Inom den övriga delen av bostadsbeståndet i köpingen vore badförhållandena ungefär likartade dem,

som existerade inom verkets nyssnämnda fastigheter. Den nuvarande badinrättningen i Folkets hus, vilken vore omnämnd i simhallskommitténs skrivelse till telegrafstyrelsen, vore av undermålig beskaffenhet, och storleken av badinrättningen motsvarade på intet sätt behovet.

Den telegrafverket tillhöriga tomt, som simhallskommittén ansett böra komma i fråga för badanläggningen, hade, fortsätter telegrafstyrelsen, verkstadsdirektören funnit för ändamålet lämplig. Den vore väl belägen i förhållande till såväl telegrafverkets verkstad och verkstadens bostadsområde som köpingens affärscentrum. Tomten ifråga vore, såsom simhallskommittén i sin skrivelse angivit, tillräcklig även för uppförande i framtiden av en idrottshall. Ritningarna för badanläggningen vore också uppgjorda med tanke härpå.

Telegrafstyrelsen anför härefter:

Telegrafstyrelsen har av vad som i ärendet upplysts funnit, att ett stort och trängande behov av en modern varmbadanläggning i Nynäshamn tydligen föreligger. Styrelsen anser för sin del, att telegrafverket såsom det ojämförligt största arbetsföretaget inom köpingen icke skäligen bör undandraga sin medverkan till förbättrande av köpingsinvånarnas nuvarande möjligheter till bad under de kallare årstiderna.

Styrelsen har därför intet att erinra mot att den föreslagna tomten tages i anspråk för ändamålet i fråga. Däremot anser styrelsen, att tomten icke bör såsom gåva överlämnas utan av vederbörande genom köp i vanlig ordning förvärvas från telegrafverket. Tomten, som har en areal av omkring 3,900 kvadratmeter, ingick i ett stort fastighetsköp, som telegrafverket avslöt år 1917 för att under då rådande bostadsbrist i köpingen uppföra bostäder till vid telegrafverkets verkstad anställd personal. Köpeskillingen utgjorde för tomten i fråga 4,841 kronor, till vilket belopp tomten också för närvarande är hos telegrafverket bokförd. Vid 1938 års fastighetstaxering blev tomten ifråga upptaxerad till 11,000 kronors markvärde. Telegrafstyrelsen anser, att ifrågavarande tomt bör av telegrafverket överlåtas till vederbörande för en köpeskillning motsvarande det bokförda värdet, eller 4,841 kronor. I blivande köpekontraktet torde lämpligen bestämmelse böra inrymmas, att tomten får användas endast för nu uppgivna ändamål.

Vad beträffar den av simhallskommittén gjorda framställningen om kontant bidrag till badhusanläggningen förklarar telegrafstyrelsen sig villig att lämna sådant bidrag samt anför härom:

Med hänsyn till att styrelsen icke anser det vara lämpligt, att den önskade tomten överlämnas till vederbörande såsom gåva, är styrelsen benägen att, därest Kungl. Maj:t och riksdagen skulle lämna sitt medgivande till ovannämnda försäljning av tomten, i stället höja det kontanta bidraget från av simhallskommittén begärda 20,000 kronor till 25,000 kronor, vilket i realiteten skulle innebära detsamma som om tomten såsom gåva överlämnades till vederbörande.

I betraktande av det kontanta bidragets relativa storlek anser sig styrelsen emellertid böra samtidigt med frågan om den ovannämnda tomtens försäljning underställa frågan om det kontanta bidraget Kungl. Maj:ts prövning.

Styrelsen har tänkt sig, att bidraget skulle utgå av förslagsanslaget till välfärdsanordningar samt fördelas på tre år och utgå med 10,000 kronor för vart och ett av åren 1939 och 1940 och med 5,000 kronor för år 1941.

Härigenom torde det i telegrafverkets driftkostnadsstat under senaste åren upptagna anslaget för välfärdsanordningar av 45,000 kronor icke behöva överskridas.

Det är styrelsens avsikt att uppdraga åt verkstadsdirektören — vilken torde komma att, på sätt av simhallskommittén föreslagits, ingå såsom telegrafverkets representant i det blivande bolagets styrelse — att övervaka, att bidraget i alla avseenden kommer att tjäna det med detsamma avsedda ändamålet. Härutöver kommer styrelsen givetvis att förbehålla sig rätt till granskning och godkännande av den blivande bolagsordningen för badbolaget samt i övrigt att uppställa sådana villkor för bidragets lämnande, att telegrafverkets berättigade intressen med hänsyn till bidraget bliva tillgodosedda.

För det ekonomiska säkerställandet av driften vid badanläggningen hade, fortsätter telegrafstyrelsen, såsom framginge av simhallskommitténs skrivelse, Nynäshamns tryckeriaktiebolag skriftligen förbundet sig att så långt tryckeribolagets möjligheter det medgåve svara för täckandet av den brist, som kunde uppstå i badhusrörelsen. Såsom ytterligare villkor för bidragets lämnande hade styrelsen tänkt sig att, för säkerställande av den fortsatta driften av badanläggningen, fordra köpingsmyndigheternas underborgen å tryckeribolagets förbindelse. Styrelsen skulle jämväl vid granskning och godkännande av bolagsordningen tillse, att garanti i möjligaste mån erhöles till betryggande av anläggningens fortsatta användande i det allmännas tjänst.

Under återopande av vad sålunda förekommit hemställer telegrafstyrelsen, dels att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens medgivande för styrelsen att för en köpeskilling av 4,841 kronor och på de närmare villkor, som styrelsen kunde finna skäl föreskriva, försälja telegrafverkets förenämnda tomt i Nynäshamns köping, dels ock att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga styrelsen att likaledes på de villkor, som styrelsen kunde finna skäl föreskriva, såsom bidrag till åstadkommande av ifrågavarande badanläggning i enlighet med styrelsens förslag utbetala ett belopp av 25,000 kronor.

Vid bifall till framställningen om försäljning av den nyssnämnda tomten torde, anför slutligen telegrafstyrelsen, Kungl. Maj:t böra anbefalla styrelsen att sedan försäljning skett till riksgäldskontoret inleverera ett belopp, motsvarande tomtens bokförda värde, eller 4,841 kronor.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att möjligheterna till inomhusbad i Nynäshamns köping äro mycket begränsade i förhållande till samhällets invånarantal. Sålunda finnas i köpingen förutom ett fåtal med badrum försedda bostäder endast en otidsenlig, mindre badinrättning, som icke tillfredsställer det föreliggande behovet. Med anledning av nämnda förhållande har inom samhället bildats en kommitté med uppgift att lösa badhusfrågan. Enligt ett av kommittén framlagt förslag skulle för en beräknad kostnad av 237,000 kronor, däri inräknat en tomtkostnad av 12,000 kronor, uppföras ett varmbadhus med simhall. Såsom lämplig tomt för uppföran-

*Departements-
chefen.*

de av badhusanläggningen har kommittén ifrågasatt den telegrafverket tillhöriga stadsägan nr 242 i kvarteret Morkullan. Kommittén har hos telegrafstyrelsen anhållit, att tomten måtte i första hand såsom gåva överlämnas till det bolag, som avses skola bildas för omhänderhavandet av badhusrörelsen, eller, därest detta icke kunde ske, försäljas till bolaget till fördelaktigast möjliga pris. Vidare har kommittén hemställt om ett belopp av 20,000 kronor såsom bidrag till företagens realiserande.

Telegrafstyrelsen har icke funnit något att erinra mot att tomten tages i anspråk för det föreslagna ändamålet, men ansett sig icke kunna tillstyrka dess överlämnande som gåva utan föreslagit, att den skulle försäljas till bolaget, därvid köpeskillingen borde bestämmas till 4,841 kronor, motsvarande tomtens bokförda värde. Därjämte har telegrafstyrelsen föreslagit, att telegrafverket skulle lämna sin medverkan till företagens realiserande jämväl genom att bevilja ett kontant bidrag, som med hänsyn till att tomten icke skulle överlätas utan vederlag emellertid skulle utgå med ett till 25,000 kronor förhöjt belopp. Styrelsen har förutsatt, att beloppet skulle utgå av till välfärdsanordningar i telegrafverkets stat för driftkostnader anvisade medel.

Med hänsyn till att, såsom telegrafstyrelsen framhållit, telegrafverket utgör den största företagaren inom köpingen — av samhällets 5,000 invånare äro omkring 1,600 anställda vid telegrafverkets verkstad — torde dess medverkan till förbättrande av köpingens möjligheter till inomhusbad få anses motiverad. Jag vill därför icke motsätta mig, att ifrågavarande tomt försäljes till ett pris, motsvarande tomtens bokförda värde, eller 4,841 kronor och att därjämte till badhusföretaget lämnas ett bidrag av 25,000 kronor av telegrafverkets driftmedel.

Med hänsyn till bidragets storlek och till det förhållandet, att bidraget skulle komma icke endast de i telegrafverkets tjänst anställda till godo, torde riksdagen böra lämnas tillfälle att, därest riksdagen så önskar, uttala sig i bidragsfrågan.

Såsom villkor för telegrafverkets medverkan på sätt nu föreslagits torde utöver av telegrafstyrelsen angivna villkor böra uppställas, bland annat, att det tillämnade bolaget förbinder sig att icke nedlägga badhusrörelsen utan telegrafstyrelsens medgivande. Innan bolaget må tillträda tomten och lyfta någon del av bidraget, torde därjämte bolaget åläggas visa, att de lån och bidrag i övrigt, som byggnadsföretagets genomförande förutsätter, beviljats bolaget.

Sedan köpeskillingen för ifrågavarande tomt erlagts, torde densamma, som jämnt motsvarar för tomtens förvärv disponerade anslagsmedel, på sätt telegrafstyrelsen förutsatt böra inlevereras till riksgäldskontoret.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den telegrafverket tillhöriga fastigheten, stadsägan nr 242 i kvarteret Morkullan i Nynäshamns köping, må försäl-

jas för en köpeskilling av 4,841 kronor och under villkor i övrigt, som av Kungl. Maj:t fastställas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

F. Wessberg.
